

Marknad
Ulrika Formgren

2013-10-24

MINNESANTECKNINGAR

Elmarknadsrådets möte 2013-09-24

Närvarande

Jens Marquardt, AGA
Jonas Almquist, Bergen Energi
Stefan Braun, Bixia
Martin Brink, DinEL
Mia Hansson, Energi Försäljning Sverige
Kaj Forsberg, Energimarknadsinspektionen
Torbjörn Forsberg, EON Energy Trading
Mikael Heikkilä, Fortum
Stig Åhman, Nord Pool Spot
Magnus Thorstensson, Svensk Energi
Lars Johansson, Trafikverket
Daniel Nordgren, Vattenfall AB
Ulla Sandborgh, Svenska Kraftnät, ordförande
Ulrika Formgren, Svenska Kraftnät, sekreterare
Jenny Fridström, Svenska Kraftnät
Tania Pinzon, Svenska Kraftnät
Christina Simón, Svenska Kraftnät (punkt 7-10)
Rebecca Nilsson, Svenska Kraftnät (punkt 1-6)
Anna Guldbrand, Svenska Kraftnät (punkt 1-6)
Magnus Danielsson, Svenska Kraftnät (punkt 7-10)
Karolina Näsholm, Svenska Kraftnät (punkt 7-10)

Frånvarande

Jan Karlsson, Vattenfall Eldistribution
Johan Schönström, BillerudKorsnäs

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

1 Dagordningen fastställs

Dagordningen fastställdes. Som övrig fråga hade Martin Brink i förväg anmält önskemål att få mer information om skapandet samt publicering av reglerpris. Martin framförde på mötet även en fråga om huruvida det skulle vara möjligt att budstegen under timmen skulle vara publik.

Ytterligare övriga frågor som anmälades var:

Stefan Braun framförde synpunkten att systemet Cesar trots utvecklingsinsatser för ett år sedan fortfarande är extremt tungt att hantera, och att många problem kvarstår. Tania Pinzón svarade att Svenska Kraftnät återkommer till den frågan på nästa möte.

Magnus Thorstensson ställde en öppen fråga huruvida alla balansansvariga är medvetna om de krav som ställs på dem i och med de nya elberedskapsreglerna. Ulla Sandborgh svarade med att det planeras en presentation om detta på nästa möte.

2 Förändringar i Balansansvarsavtalet

Rebecca Nilsson föredrog remissvaren som inkommit på Balansansvarsavtalet och Svenska Kraftnäts bemötande av dessa, se bilaga 1. Tidplan och avgifter presenterades också. Då en ny bilaga om FRR-A har tillkommit medför det smärre justeringar i huvudavtalet vilket innebär att det nuvarande avtalet kommer att sägas upp och ett nytt avtal träda i kraft den 1 februari 2014.

Nytt för i år är att förändringar i avgifter till de balansansvariga ska godkännas av Svenska Kraftnäts styrelse (så har också skett efter mötet i Elmarknadsrådet).

Magnus Thorstensson frågade till vem man kan överklaga ett beslut av Svenska Kraftnät om missbruk av balanstjänsten? Tania svarade att det idag inte finns någon möjlighet att överklaga, har man tecknat balansansvarsavtalet så är man skyldig att följa dess bestämmelser.

Jens Marquardt frågade hur avgifterna i Balansansvarsavtalet står sig i en europeisk jämförelse. Tania svarade att det är svårt att göra sådana jämförelser då avgifterna har

väldigt olika kostnadsbaser i olika länder. Bland annat har Sverige lagt en högre andel av kostnaden för reserver på systemsidan i jämförelse med vissa andra länder.

3 Effektreserven

3.1 Årets upphandling av effektreserv

Rebecca Nilsson föredrog utfallet av årets upphandling av effektreserv, se bilaga 1. Totalt har 1489 MW upphandlats till en fast kostnad om 113,5 Mkr. Att den upphandlade volymen har sjunkit i förhållande till tidigare år beror på att den maximala volym effektreserv som Svenska Kraftnät får upphandla enligt förordningen har sänkts till 1500 MW. Den kommande vinterns effektreserv består av 958 MW produktion och 531 MW förbrukningsreduktion.

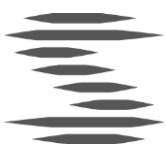
Torbjörn Forsberg frågade vad orsaken var till avvikelsen från procentsatsen för andel förbrukning av totalen. Jenny Fridström svarade att det främst berodde på att det inte inkom tillräckligt med bud på förbrukningsreduktion för att nå upp till kravet om 50 procent.

Torbjörn Forsberg frågade om det finns en uppstartskostnad för förbrukningsbud. Rebecca svarade att det gör det inte.

3.2 Översyn av effektreserven

Anna Guldbbrand redogjorde för regeringens uppdrag åt Svenska Kraftnät att analysera avvecklandet av effektreserven, se bilaga 1. Anna redogjorde för de tillfällen då effektreserven har använts under perioden 2009-2013. Ett tillfälle som noterades särskilt var en situation 2009 då effektreserven avropades på Elspot för att undvika avkortning. Svenska Kraftnät tvingades sedan under drifttimmen att reglera ned systemet då förbrukningen minskade kraftigt med anledning av de höga priserna som uppstod på Nord Pool Spot. Stig Åhman konstaterade att detta exempel visar att efterfrågereduktion faktiskt existerar i praktiken, även om det då inte framgick i budgivningen till Nord Pool Spot.

Anna presenterade Svenska Kraftnäts uppfattning om förutsättningarna för en fortsatt utfasning av effektreserven till 2020. Svenska Kraftnät är av uppfattningen att de förutsättningar som låg till grund för 2010 års riksdagsbeslut alltså är giltiga, men att korrekta prissignaler behöver tillåtas för att efterfrågeflexibiliteten ska kunna utveck-

las. Svenska Kraftnät framför i utredningen att ansvaret för sammansättningen av effektreserven under den kvarvarande tiden fram till avvecklingen bör ligga hos Svenska Kraftnät.

Magnus Torstensson frågade vad argumenten bakom avvecklingsbesluten var. Jenny svarade att de tre främsta motiveringar som Energimarknadsinspektionen förde fram i sin rapport var införandet av flera elområden i Sverige, en fördjupad integration med andra länder och en utvecklad förbrukarflexibilitet.

4 Nättariffen

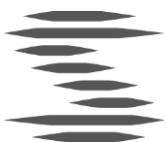
4.1 Nättariffen 2014

Anna Guldbrand föredrog stamnätstariffen för 2014, se bilaga 1. När det gäller effektavgiften är de investeringar man tidigare flaggat för framflyttade något i tid, och effektavgiften för 2014 lämnas därför oförändrad. Energiavgiften ska täcka kostnader för inköp av förluster, och denna avgift har för 2014 sänkts med motsvarande 13 % med anledning av lägre kostnader i upphandlingen av förluster.

Det har under 2013 genomförts en omräkning av de sk förlustkoefficienterna. Detta görs genom simulering av driftsituationer, och ändrade flöden i nätet har föranlett både upp- och nedjusteringar av dessa koefficienter. Förändringen av varje enskild koefficient har dock begränsats till max 0,02, och sammantaget innebär förändringarna i koefficienterna endast en omfördelning mellan olika punkter i nätet, ingen ändring av totala nivån på förluster.

Beslut om nättariffen väntas fattas av Svenska Kraftnäts styrelse den 30 september (vilket också skedde).

Stefan Braun frågade om Svenska Kraftnät endast prissäkrar förlustinköpen mot systempris och inte fullt ut mot spotpris? Jenny svarade att vid Svenska Kraftnäts förra översyn av upphandlingsmodellen för nätförluster rådfrågades Elmarknadsrådet om detta och de ansåg då att Svenska Kraftnät inte bör handla med CfD:er (Contracts for Difference) för att den stora omfattningen på handeln skulle kunna medföra en för stor påverkan på marknaden. Svenska Kraftnät har därför valt att endast prissäkra förlustinköpen mot systempriset.

Anna Guldbrand konstaterade att riskfrågan kommer att ingå i den kommande översynen av nättariffen som presenteras under nästa punkt.

4.2 Översyn av nättariffen inför 2016

Anna Guldbrand gav en introduktion av den översyn av stamnätstariffen som görs inför år 2016, se bilaga 1. Året är valt med anledning av att en ny reglerperiod för nätägarna startar 2016, och översynen är tänkt att vara genomgripande. Anna berättade att det första som Svenska Kraftnät kommer att se över är metoden för förlustinköpen. Synpunkter från branschen är viktigt, varför Svenska Kraftnät vill skapa en referensgrupp för dialogen med aktörerna. Referensgruppen är tänkt att finnas under hela perioden för översynen, och de som närmast berörs är nätkunderna. Intresserade medlemmar i Elmarknadsrådet ombads inkomma med namn till Svenska Kraftnät.

Mikael Heikkilä frågade om det finns ambitioner på EU-nivå att harmonisera stamnätstariffer? Anna svarade att det finns sådana ambitioner men att arbetet med andra nätkoder har haft högre prioritet.

5 Information från Nord Pool Spot

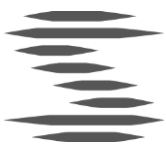
Stig Åhman informerade om händelsen den 4 augusti då NPS misslyckades med att beräkna pris för den 5 augusti, se bilaga 2. Bakgrunden till händelsen var att onormalt många bud inkommit och problem uppstod i hanteringen av flexibla bud, vilket ledde till att ett pris inte kunde beräknas inom den deadline som regelverket fastslår. Klockan 20 på kvällen följde NPS det fastlagda regelverket och publicerade ett pris beräknat på fredagens volymer och priser.

Under de dagar som följde ändrade NPS successivt regelverket med den följd att flexibla bud inte längre var tillåtna från den 31 augusti.

NPS skriver på en rapport om händelsen, vilken publiceras inom kort.

Mikael Heikkilä undrade hur vanligt det är att aktörer skickar bud för dagen efter morgondagen. Stig svarade att det är många som skickar bud rullande för flera dagar framåt.

Det konstaterades att en problematik i nuvarande regelverk är att volymen som nyttjas, i detta fall från fredagen, kan skilja sig märkbart från den dag som egentligen av-

ses, t ex för en industri som kanske hade semesterstängt på fredagen men åter kört igång produktionen på måndagen. Jenny konstaterade att det driftsmässigt hade kunnat få allvarliga konsekvenser om de aktuella dagarna hade skiljt sig mer åt när det gäller volymer.

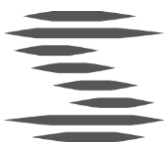
6 Avräkningsfrågor

Tania informerade om nya index för balanskraftsuppföljning samt om den kundundersökning som Svenska Kraftnät alldeles nyligen genomfört, se bilaga 1. Tania nämnde att trenden är att obalanserna ökar sedan införandet av en-pris-avräkning på förbrukningsobalanser. Svenska Kraftnät kommer därför att se över sin uppföljning av obalanser och planerar att lansera nya obalansindex i januari 2014. Stefan Braun frågade om man kommer att ha olika uppföljning för olika typer av anläggningar, t ex för vindkraft? Tania konstaterade att alla lyder under samma avtal och kommer att följas upp på samma sätt. Martin Brink frågade om produktionsbalansindex går att utvärdera på anläggningsnivå. Tania svarade att det inte är omöjligt, men dock att det nog är tveksamt att det kommer att läggas upp på det sättet.

Svenska Kraftnät kommer att lämna ett skriftligt förslag till aktörerna, som därmed har möjlighet att inkomma med synpunkter. Svenska Kraftnät planerar att presentera det slutliga förslaget på nästa Elmarknadsråd, den 26 november.

Jens Marquardt frågade hur förklaringarna sett ut från aktörer med stora obalanser. Tania svarade att det har varierat, och nämnde att Svenska Kraftnät hittills aldrig utdömt vite, men att det nu kommer att tas fram tydliga gränser, och om det visar sig att det finns systematik i obalanserna så kan vite komma att tillgripas.

Tania gick också igenom resultatet av den kundundersökning som alldeles nyligen genomförts. Svarsfrekvensen var drygt 51 % och den fullständiga analysen av resultatet är ännu inte färdig, men Tania presenterade ett urval av frågorna med svar, se bilaga 1. Tania berättade också vilka fokusområden man kommer att jobba vidare med framöver.

7 Avgifter för anslutningar till stamnätet

Magnus Danielsson från Nätutveckling informerade om Svenska Kraftnäts anslutningsavgifter, se bilaga 1. Förslag på förändring av anslutningsavgiften har presenterats på möte i Elmarknadsrådet den 21 maj, men synpunkter på förslaget har föranlett justeringar i förslaget, vilka Magnus nu presenterade. En viktig skillnad mot nuvarande avgift och mot det ursprungliga förslaget är hanteringen av eventuell nytta för övriga aktörer av en ny anslutning. Så kallade nyttovärden bör för att användas neutralt kunna vara både positiva och negativa, och för att kunna användas på ett transparent och tillförlitligt sätt bör de återspegla konkreta ekonomiska effekter för kollektivet. Det senare är svårt att påvisa, och Svenska Kraftnät föreslår därför att nyttovärden för övriga aktörer inte tas med vid beräkning av anslutningsavgiften.

Jonas Almquist frågade vad förändringen förväntas få för konsekvenser. Magnus svarade att det för de allra flesta förväntas få väldigt små konsekvenser. De som kan komma att påverkas mer är till exempel större kärnkraftsanslutningar.

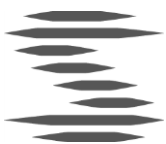
Anslutningsavgiften väntas beslutas av Svenska Kraftnäts styrelse den 30 september (vilket också skedde).

8 Status i pågående europaarbete

8.1 Status för ENTSO-E:s nätkoder

Christina Simón presenterade status i arbetet med nätkoderna, se bilaga 1.

När det gäller koden Capacity Allocation and Congestion Management (CACM) så lade ENTSO-E fram sitt förslag till nätkod i september 2012. Det pågår dock alltjämt diskussioner mellan EU-kommissionen, ACER och ENTSO-E om vilka bestämmelser som ska inrymmas i det lagförslag som EU-kommissionen ska lägga fram. Diskussionerna rör ett par frågor såsom t.ex. val av metod för hur överföringskapaciteter ska beräknas. Här finns det övervikt för s.k. flödesbaserad kapacitetsallokering framför s.k. Nominal Transmission Capacity metod (NTC). Från ENTSO-E:s och Svenska Kraftnäts håll yrkar man på möjligheten att NTC ska få finnas kvar. En annan fråga som kommissionen driver är att nätkoden ska omfatta "ENTSO-E" respektive "ACER" istället för "alla TSO:er" respektive "alla reglermyndigheter". Svenska Kraftnät menar att detta

vore olyckligt eftersom det skulle strida mot två grundprinciper i EU:s arbetssätt, nämligen subsidiaritetsprincipen som handlar om att beslut ska fattas så effektivt och så nära medborgarna som möjligt, och proportionalitetsprincipen som säger att åtgärder inte skall gå utöver det som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. Därtill skulle det inskränka på Svenska Kraftnäts ansvar gentemot den nationella tillsynsmyndigheten om ENTSO-E skulle tillåtas att fatta beslut som ett självständigt EU-organ. Dessa frågor kommer att diskuteras vid mötet den 26 oktober i den särskilda kommitté som kommer att besluta om nätkoderna. Där är varje EU-medlemstat plus Schweiz och Norge representerade.

ENTSO-E är i slutfasen med att ta fram ett förslag till nätkoden för Forward Capacity Allocation (transmissionsrätter såsom FTR och PTR) och kommer att lämna över sitt förslag till nätkod inom kort (detta gjordes 1 oktober 2013).

Koden för Electricity Balancing har vidareutvecklats efter remissrundan under sommaren, och ENTSO-E väntas lägga ett förslag till nätkod senast under december månad 2013.

För mer information, se <http://networkcodes.entsoe.eu/>.

8.2 Status i NWE-regionens marknadskopplingsprojekt

Christina Simón informerade också om status i marknadskopplingsprojekten för dagen-före-handel och intra-dag-handel för Nordvästra Europa, se bilaga 1. För dagen-före-handeln pågår en testperiod av kapacitetstilldelning och prisberäkningsalgoritmen med alla börser och systemansvariga stamnätsföretag samt även med en del marknadsaktörer i regionen. För närmare information se CASC:s hemsida (CASC.com). Måldatum för marknadskopplingen är planerat till 26 november. När det gäller intra-dag-handel så planeras projektstart till januari 2014, för att kunna vara fullt fungerande 2015.

Christina nämnde också att EU:s transparensförordning beslutades i juni 2013. ENTSO-E kommer att utveckla en gemensam transparensplattform (EMFIP) som planeras stå klar 2015. Transparensförordningen kommer att föredras mer detaljerat på nästa möte i Elmarknadsrådet.

9 Övriga frågor

En skriftlig fråga hade inkommit från Martin Brink inför mötet, med önskan om mer information om prisbildningen på reglerkraftmarknaden, och särskilt i det fall problem uppstår i publicering av reglerpriser. Karolina Näsholm från Svenska Kraftnäts operativa balanstjänst hade förberett en presentation om detta, se bilaga 1. Karolina informerade om hur reglerbuden sorteras och avropas, samt vilka problem som kan uppstå vid publicering av reglerpriser. Idag publiceras reglerpriset (eller reglerpriserna om det funnits flaskhalsar) i ett land så snart relevant TSO har kontrollerat och godkänt priset. Det kan innebära att om en annan nordisk TSO uppmärksammar ett fel i sitt reglerpris så kan det leda till att det angränsande landets reglerpris också behöver justeras. Ett arbete pågår för att justera det nordiska regelverket kring detta, så att man i möjligaste mån undviker korrigering av reglerpriser efter publicering.

Martin Brink uppgav att han var nöjd med svaret på sin fråga.

10 Kommande möten

Nästa möte hålls tisdagen den 26 november kl 10.00 hos Svenska Kraftnät.

Följande mötesdatum beslutades för 2014:

- Torsdag 13 februari kl 10.00, preliminärt hos EON i Malmö med besök på Öresundsverket
- Tisdag 20 maj kl 10.00
- Tisdag 23 september kl 10.00
- Tisdag 25 november kl 10.00.

Bilagor: Bilaga 1 – Information från Svenska Kraftnät (punkt 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9)
 Bilaga 2 – Information från Nord Pool Spot (punkt 5)

